

■ Rozhovor

Bohatí, ale zranitelní. Pro vrcholové sportovce je správa financí další náročnou disciplínou

Anežka Hesová

anezka.hesova@economia.cz

Sportovní úspěch a finanční krach. Pro vrcholové sportovce není tento scénář zdaleka výjimkou. „Téměř osmdesát procent amerických fotbalistů v NFL a šedesát procent basketbalistů v NBA má po skončení kariéry finanční problémy až na úrovni osobních bankrotů. V Česku je situace lepší, ale i u nás vidíme řadu podobných případů,“ říká partner rodinné kanceláře One Family Office Filip Čabart, který se specializuje na infrastrukturu investic u největších globálních správců majetku pro řadu nejbohatších českých a slovenských rodin. V rozhovoru vysvětluje, proč k finančním pádům po konci hvězdné sportovní kariéry dochází a jak se toho vyvarovat.

V čem jsou z hlediska správy majetku vrcholoví sportovci specifictí?

Koncentruje se u nich velká škála rizikových faktorů, kterou u jiných skupin nevidíme. Především mají extrémně krátké výnosové okno. Z pohledu momentálního příjmu tedy bohatí určitě jsou, ale z pohledu celoživotní kariéry to tak není, protože jejich kariéra je ve srovnání s jinými profesemi velmi krátká. V Americe trvá kariéra vrcholových sportovců v americkém fotbalu nebo basketbalu od tří do pěti let. U jiných sportů to může být delší, ale i kdybyste měli mít vysoké příjmy deset nebo patnáct let, pořád je to velmi málo na to, abyste si tím bez dalšího finančně zajistili zbytek života. To vyžaduje velkou disciplínu a sofistikované plánování, na které vás kariéra sportovce úplně nepřipraví.

Nakládají se svým majetkem nezodpovědně?

Často, ale to rozhodně není výtka vůči sportovcům. Často vidíme i velmi úspěšné podnikatele, kteří vydělali stovky milionů nebo miliardy korun a jsou v tom extrémně dobří, umějí řídit stovky lidí, výrobu, účetnictví, měnová rizika, daně... ale když se dostanou na závěr své podnikatelské činnosti, kdy by si měli již jen dopřávat odpočinku a pasivně žít ze svého vydělaného a investovaného majetku, tak je to i pro tyto zkušené lidi mimořádně náročné. O to těžší je to pro velmi mladého člověka, který měl výnosové okno výrazně kratší a věnoval veškerou svou energii velmi úzkému zaměření a maximálnímu výkonu, takže mu logicky schází potřebné zkušenosti.

Sportovci jsou navíc populární, jejich úspěchy a vysoké příjmy jsou veřejně známé. Mohou o to víc přitahovat pozornost nedůvěryhodných správců financí?

To určitě přitahují. Navíc když se podíváme na různé nepřijemné scénáře, například RP Invest, kde byly škody ve vyšších stovkách milionů korun, tak vidíme, že tam hrál obrovskou roli takzvaný affinity bias (podvědomý sklon důvěřovat podobným lidem – pozn. red.). Investovali tam společně sportovci, kteří se znali a kteří si to mezi sebou doporučili. Na to je potřeba dávat velký pozor. To, že investici doporučil váš známý nebo kamarád, rozhodně není žádná kvalifikace. Když někomu chcete svěřit svoje finance, musíte ho hodnotit tak, jako ve sportu hodnotíte trenéra. Jak dlouhou má kariéru? Jaké má na kontě úspěchy? Kam dostal klub, který trénoval? Touto logikou je třeba dívat se i na další důležitá rozhodnutí v životě. Jinak skončíte v rukou někoho, kdo je v lepším případě nequalifikovaný a v horším případě podvodník.

Z jakého nedávného příběhu neúspěšného podnikání sportovce by se podle vás mohli ostatní poučit?

Nechci kritizovat neúspěšné podnikání, protože mnozí sportovci jako Jaromír Jágr nebo Dominik Hašek podnikali s různou mírou úspěchu i neúspěchu, což se může stát každému. Něco jiného je však nerozvázně svěřit své peníze ke spekulativním investicím nebo k pochybnému zhodnocování. V poslední době třeba proběhl mediální případ Jakuba Voráčka a bubble tea, kde on sám veřejně přiznal, že to bylo nerozvážené rozhodnutí. Viděl příležitost, spolehl se na nevhodného partnera, uvěřil mu a doplatil na to. To je chyba a neplatí to jen pro sportovce, platí to pro každého. Uvažovat o investicích jako o ad hoc realizaci jednotlivých příležitostí si může dovolit jen profesionální investor, který má k tomu odpovídající zázemí a opravdu to umí.

Od koho si sportovci nechají ve finanční oblasti poradit?

Celosvětově vidíme příklady, kdy si někteří sportovci nechají poradit skvěle. Začíná to už u jejich klubů, které se snaží je v tomto ohledu vzdělávat nebo alespoň dobře nasměrovat. Minimálně jim pomohou odfiltrovat špatné nabídky. Britský fotbalový svaz má ve svém rámci velmi dobře nastavené „penzijní“ schéma. Přišlo by mi poměrně nešťastné nechat sportovce ve správě financí na holičkách, už proto, že v ostatních oblastech je o ně perfektně postaráno. Na všechno mají specialistu, který jim říká, co mají jíst, jak cvičit, jak rehabilitovat, mají špičkového maséra, lékaře a nejlepší péči. Stejně tak potřebují někoho, kdo jim dobře poradí, jak nakládat se svým majetkem, protože hospodaření s penězi je disciplína jako každá jiná, vyžaduje znalosti a zkušenosti.

Kdy by měl sportovec začít řešit ochranu majetku?

V okamžiku, kdy podepíše první profesionální smlouvu. A ještě předtím, než dostane první výplatu. Vypadá to uspěchaně a chápu, že to musí být velké nadšení, když podepisujete první profesionální kontrakt. V tu chvíli možná nechcete řešit hromadu papírů. Chcete si koupit krásné auto a uskutečnit své dětské sny, na tom není nic špatného. Ale už v této chvíli vám na kontě musí něco zůstat, už tady vám začíná vysokopříjmové okno, které bude trvat nějakou dobu a pak skončí. A to, jak s těmi penězi naložíte, rozhoduje o tom, jestli vám později vystačí na dalších dvacet, třicet nebo padesát let.

Je nějaký univerzální recept, jak si to rozvrhnout?

Správa majetku má některá záchytná pravidla, která platí obecně, spíše než univerzální recept. Já se rád opírám o Swensenův Yale Endowment model, který s určitými obměnami dekády používají ty největší univerzitní nadace. Klíčem je pomyslné rozdělení majetku jako koláče na řadu segmentů, přičemž důležitá je právě diverzifikace, a to v jednotlivých třídách majetku i v různých světových ekonomikách. Na vás pak je, jak si ten svůj koláč rozložíte. Učebnicová pravidla říkají, že v žádné jednotlivé investici by člověk neměl mít víc než 10 procent. Statisticky je to vlastně velmi jednoduché. Pokud všechno vsadím na jednu kartu a pravděpodobnost, že to nevyjde, je 20 procent, tak jsem ve velkém riziku, že o všechno svůj majetek přijdu. Když ale takových investic udělám pět a každou v jiném segmentu, tak pravděpodobnost, že všechny nevyjdou a já přijdu úplně o všechno, je už jen 0,032 procenta. Takže ano, stále můžete přijít o hodně peněz, ale s opravdu velkou pravděpodobností nepřijdete o všechno. Sofistikovaná

alokace tohoto investičního koláče nad tuto základní logiku je ale již náročná disciplína, kde je sice důležité chápat základní logiku, ale vlastní provedení je lepší svěřit profesionálovi.

Co se má na správu majetku změnit ve chvíli, kdy sportovec svou kariéru končí?

Myslím si, že v té chvíli by se ideálně nemělo už měnit nic. Sportovec si může dát nohy na stůl a dál už žít jen z portfolia, které si vybudoval. Skončila mu výnosová fáze a čeká ho doba, kdy z toho bude jenom těžit. Pokud by v této fázi řešil, z čeho bude žít, tak už je pozdě. Změna se neděje na konci kariéry, ale na začátku, u podpisu té první smlouvy. To je klíčový moment, kdy sportovec začíná vydělávat zajímavé peníze, může si něco dopřát a možná i relativně hodně, ale musí mít přitom stále pod kontrolou přikládání na hromádku, která ho – pokud bude investičně dobře nastavena – může živit, až ho už nebude živit sport.

Jak poznat rizikovou nebo podvodnou investici dřív, než mě připraví o majetek?

Prvním varovným signálem je, když vám někdo garantuje výnos. Když slyším u výnosu slovo „garantovaný“ nebo „zajištěný“, tak s tím už automaticky nechci mít nic společného. Žádný výnos není nikdy garantovaný. Každá investice s sebou nese nějakou míru rizika a volatilitu. Některá, jako jsou například třeba státní dluhopisy, pouze minimální a jiná, jako je krypto nebo venture kapitál, zase mimořádně vysokou.

Druhým faktorem, na který si dát od začátku pozor, je, kdo danou investicí nabízí. Hned bych se ho zeptal, jestli do toho sám investuje taky, jak dlouho a kolik a do čeho dalšího ještě. Opět se vracíme k tomu pomyslnému koláči. Pokud chci skutečně investovat dlouhodobě, tak nehledám někoho, komu se podařilo vydělat za poslední dva roky na akciích 30 procent. To se povedlo spoustě lidí. Ale hledám někoho, u koho budu mít rozumnou míru jistoty, že se bude dobrý výsledek opakovat rok za rokem a dekádu za dekádu v dobách dobrých a špatných a ve výsledcích alespoň drobně překonávat zmíněné indexové fondy.

Jaké struktury jsou podle vás optimální pro ochranu majetku?

První otázkou je, před čím má taková struktura chránit. V rané fázi vás může chránit před vlastním hloupým rozhodnutím a k tomu stačí dobrá investiční strategie. Máte zkrátka různé šuplíky a do některých můžete pro peníze sahat a do jiných ne, protože jsou zamčené. Pak jsou tu ale další faktory, které mohou váš majetek ohrožovat, například korporátní, geopolitické, daňové, dědické a podobně. Těm pomáhají čelit struktury ochrany majetku, jako jsou rodinné nadační fondy nebo trusty.

Výběr takové struktury je většinou kompromisem mezi mírou nákladů, flexibilitou, bezpečností, trvanlivostí a diverzifikací. Paradoxně ty české jsou velmi trvalé, předvídatelné a nákladově přijatelné. Samozřejmě, pokud plánujete žít v Lichtenštejnsku, tak dává smysl zajímat se o lichtenštejnské struktury ochrany majetku, ale jinak, pokud se váš majetek nepohybuje ve vyšších jednotkách až nižších desítkách miliard korun, tak bych se spíše spolehl na české struktury, které můžete mít pod větší kontrolou. Je to mimochodem velký trend napříč trhem, vracet se z maltských, kyperských a dalších zahraničních struktur právě do stabilního tuzemského prostředí.

Text vznikl ve spolupráci s advokátní kanceláří Havel & Partners a rodinnou kanceláří One Family Office.

Neúspěšné podnikání Mnozí sportovci podnikali s různou mírou úspěchu, což se může stát každému. Něco jiného je však nerozvázně svěřit své peníze ke spekulativním investicím. Foto: HN – Honza Mudra